O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

Samarqand iqtisodiyot va
servis instituti rektori
M.E. Po'latov

2024 yil "______"__________

Ro'yxatga olindi: № FD-20-18
2024 yil "_____"________

MOLIYAVIY HISOBOT -2
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	– Biznes va boshqaruv
Magistratura mutaxassisligi:	70410102	–Audit

SAMARQAND – 2024

Scanned with CamScanner

Fan/modul kodi MH21105	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	

	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Moliyaviy hisobot-2	60	90	150

2. I. Fanning mazmuni

Fanning maqsadi – talabalarda Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ni qo'llayotgan korxona va tashkilotlarda MHXSlar asosida moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim qilish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni, shuningdek kompetentsiyalarni shakllantirishdan iborat. .

Fanning vazifasi – talabalarga Moliyaviy hisobotning xalkaro standartlarining mazmuni va talablarini, jumladan, buxgalterning kasbiy va ahloqiy majburiyatlari asosida moliyaviy hisobotni taqdim etishning kontseptual qoidalari, tadbirkorlik sub'ektlari aktivlari, majburiyatlari, xususiy kapitali, daromad va xarajatlarini tan olish, baholash hamda moliyaviy hisobotlarda aks ettirish, xodimlarni rag'batlantirish, soliqqa tortish, aktsiyaga to'lovlar, guruhlashgan moliyaviy hisobotlarni tuzish, xorijiy valyuta hamda pul oqimlari to'g'risidagi hisobotlarni taqdim etishning metodologik asoslarini o'rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Mavzu. «Moliyaviy hisobot-2" fanining predmeti, metodi va boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi

Moliyaviy hisobotning mohiyati, ahamiyati va konseptual asoslari: maqsadi, vazifalari, axborot foydalanuvchilari, tarkibi, elementlari, ularning tasnifi, tavsifi, tan olinishi, baholanishi, hisobot shakllarida aks ettirish va ochiqlash tartiblari.

"Moliyaviy hisobot-2" fanini maxsus o'rganish zaruratlari. Fanning predmeti, metodi, maqsadi va vazifalari. Uning boshqa fanlar bilan aloqasi.

2-Mavzu. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga kirish

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS) tushunchasi, maqsadi va vazifalari. MXXSlarning tasnifi, umumiy tavsifi va tarkibiy tuzilmasi. MHXSlar afzalliklari va ularning BXMSlardan farqli jihatlari.

MHXSlarning yaratilish tarixi. MHXSlar bo'yicha xalqaro professional tashkilotlar – MHXSQ, MHXSK faoliyati. MHXSlarni ishlab chiqish, qabul qilish va qo'llashning umumbelgilangan tartiblari.

MHXSga amal qilishda buxgalterlarning kasbiy (professional) va ahloqiy majburiyatlari

3-Mavzu. Moliyaviy hisobotni taqdim etishdagi asosiy talablar, yo'l qo'yishlar va sifat tavsiflar (IAS 1)

1-son BHXS (IAS 1) "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish": maqsadi, qo'llash doirasi, asosiy atamalar, moliyaviy hisobotni taqdim etishdagi eng muhim talablar, yo'l qo'yishlar va sifat tavsiflari, Moliyaviy hisobotning alohida shakllarida aks ettiladigan minimal axborotlar,

hisobotlarga izohlar va tushuntirishlar.

4-Mavzu. MHXSlarni birinchi bor qo'llash (IFRS 1)

1-son MHXS (IFRS 1) "MHXSlarni birinchi bor qo'llash": maqsadi, qo'llash doirasi, asosiy atamalar. MHXSga o'tish va ularni qo'llash bosqichlari, hisobotni MHXS bo'yicha shakllantirish usullari, standartni ilk bor qo'llashning asosiy qoidalari, boshqa MHXS ayrim talablaridan o'z xohishiga ko'ra chetga chiqishlar, standartni qo'llashda amal qilinishi lozim bo'lgan majburiy chetga chiqishlar.

Milliy standartlar asosida tuzilgan moliyaviy hisobotlarni MHXSlar asosidagi hisobotlarga transformatsiya qilish tartibi.

5-Mavzu. Moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etishning umumiy va alohida jihatlarini belgilovchi standartlar

8-son BHXS (IAS 8) "Hisob siyosati, buxgalterlik baxolashdagi o'zgarishlar va xatoliklar": maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

13-son MHXS (IFRS 13) "Haqkoniy kiymatni baxolash": maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

36-son BHXS (IAS 36) "Aktivlarning qadrsizlanishi": maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

10-son BHXS (IAS 10) "Hisobot davridan keyingi hodisalar" maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

21-son BHXS (IAS 21) "Xorijiy valyuta kurslaridagi o'zgarishlarning ta'sirlari" : maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

24-son BHXS (IAS 24) "Bog'liq tomonlar to'g'risida axborotlar tavsifi": maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

27-son BHXS (IAS 27) "Alohida moliyaviy hisobotlar": maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

34-son BHXS (IAS 34) "Oraliq moliyaviy hisobot": maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

29-son BHXS (IAS 29) "Giperinflyatsiya sharoitida moliyaviy hisobot" maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

8-son MHXS (IFRS 8) "Operatsion segmentlar": maqsadi, mazmuni va qo'llanishi.

6-Mavzu.Asosiy vositalarga doir MHXSlar

16-son BHXS (IAS 16) "Asosiy vositalar": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

40-son BHXS (IAS 40) "Investitsion mulk": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

5-son MHXS (IFRS 5) "Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va davom ettirilmaydigan faoliyat": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

16-son MHXS (IFRS 16) "Ijara": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

7-Mavzu.Nomoddiy aktivlar va aktivlar ko'rinishidagi moliyaviy instrumentlarga doir MHXSlar

38-son BHXS (IAS 38) "Nomoddiy aktivlar": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

Moliyaviy instrumentlarga doir standartlar - 9-son MHXS (IFRS 9) "Moliyaviy instrumentlar", 7-son MHXS (IFRS 7) "Moliyaviy instrumentlar: axborotlarni ochiqlash", 32-son BHXS (IAS 32) "Moliyaviy instrumentlar: taqdim etish", 28-son BHXS (IAS 28) "Qaram tadbirkorlik sub'ektlari va qo'shma korxonalarga investitsiyalar"; 12-son MHXS (IFRS 12) "Boshqa tashkilotlarga qatnashish to'g'risida axborotlarni ochiqlash"

8-Mavzu.Qishloq xo'jalik aktivlari, tovar-moddiy zahiralar va pul mablag'lariga doir MHXSlar

Scanned with CamScanner

41-son BHXS (IAS 41) "Qishloq xo'jaligi": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

2-son BHXS (IAS 2) "Zaxiralar": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

7-son BHXS (IAS 7) "Pul mablag'lari harakati to'g'risida hisobot": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

9-Mavzu.Korxona majburiyatlariga doir MHXSlar

Xodimlar oldidagi majburiyatlarga doir standartlar - 19-son BHXS (IAS 19) "Xodimlarga rag'batlantirish to'lovlari", 26-son BHXS (IAS 26) "Pensiya dasturlari bo'yicha hisob va hisobot".

2-son MHXS (IFRS 2) "Aksiyaga asoslangan to'lov": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

37-son BHXS (IAS 37) "Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

10-Mavzu. Daromad va harajatlarga doir MHXSlar

15-son MHXS (IFRS 15) "Haridorlar bilan shartnomalar bo'yicha tushum": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

11-son MHXS (IFRS 11) "Qo'shma tadbirkorlik": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

Mahsulot (ish,xizmat)lar tannarxini MHXS asosida aniqlash va hisobotlarda aks ettirish tartibi, Sotish, boshqarish va boshqa operatsion harajatlarni MHXS asosida moliyaviy hisobotlarda aks ettirish.

Qarzlar bo'yicha kapitalizatsiya qilinadigan va kapitalizatsiya qilinmaydigan harajatlarni 23-son BHXS (IAS 23) "Qarzlar bo'yicha harajatlar" asosida hisobotlarda aks ettirish.

Foyda solig'i va u bo'yicha harajatlarni 12-son BHXS (IAS 12) "Foydadan soliqlar" asosida hisobotlarda aks ettirish

11-Mavzu. Foyda va xususiy kapital elementlariga doir MHXSlar

14-son MHXS (IFRS 14) "Kechiktirilgan tariflardagi farqlar hisobi": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

20-son BHXS (IAS 20) "Davlat grantlarini hisobga olish va davlat yordami to'g'risida ma'lumotlarni ochib berish": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi

33-son BHXS (IAS 33) "Bitta aksiyaga to'g'ri keladigan foyda": maqsadi, mazmuni, qo'llanilishi.

12-Mavzu. Bizneslar birlashuvlari va moliyaviy hisobotlarni konsolidatsiyalashtirishga doir MHXSlar

Bizneslar birlashuvi va moliyaviy hisobotlarni konsolidatsiyalash asoslari: mohiyati, shartlari, ishtirokchilar, birlashish bosqichlari, sotib olish va hisobot sanalariga sotib olingan korxonaning sof aktivlari, investitsiya qiymati, sotishda vujudga kelgan gudvil, ozchiliklar ulushi, guruhning taqsimlanmagan foydasi hisob-kitoblari

3-son MHXS (IFRS 3) "Bizneslar birlashuvlari" va 10-son MHXS (IFRS 10) "Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot" talablari asosida Konsolidatsiyalashgan moliyaviy holat to'g'risida hisobotni va Konsolidatsiyalashgan foyda va zararlar hamda boshqa jamlama daromadlar to'g'risidagi hisobotni tuzish..

Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

(Laboratoriya ishlari), (Seminar mashg'ulotlari), (Kurs ishi), (Mustaqil ta'lim) o'quv

rejada ko'rsatilgan turi (nomi) bo'yicha yoziladi)

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya yetiladi:

- moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga kirish;
- moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarida umumiy masalalar;
- tushumlarni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi;
- nomoliyaviy aktivlarni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi;
- baholashni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi;
- nomoliyaviy majburiyatlarni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi;
- moliyaviy instrumentlarni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi;
- biznes birlashishlari va konsolidasiyalash asoslarini hisobga oluvchi standartlarining tavsifi;
- MHXSlar asosida moliyaviy hisobot kompilyasiyasi hamda transformasiyasi

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya yetiladigan mavzular:

1. Buxgalteriya hisobining Britaniya-Amerika modeli va uni O'zbekistonda amaliyotida hisobotlarni transformasiya qilishdagi muammolar.
2. Buxgalteriya balansini tuzishdagi gorizontal va vertikal usullarning farqi va O'zbekiston amaliyotida qo'llashdagi muammolari.
3. Buyuk Britaniyadagi professional buxgalterlik tashkilotlarining faoliyati va ularning MHXS joriy yetishdagi o'rni.
4. Germaniyadagi professional buxgalterlik tashkilotlarining faoliyati va ularning MHXSlarni qonuniy tartibga solinishidagi tajribasi.
5. Yaponiyada buxgalteriya hisobining rivojlanish tarixi va MHXSlarni qonuniy tartibga solishdagi tajribasi.
6. Xalqaro konsepsiyalarni tartibga soladigan xalqaro hujjatlar va ularni O'zbekistonda qo'llashdagi muammolar va uni takomillashtirish.
7. O'zbekistonda buxgalteriya hisobining milliy konseptual asoslarini xalqaro konsepsiyalariga muvofiqlashtirishdagi muammolar va uni takomillashtirish.
8. Dunyo mamlakatlari buxgalteriya hisobi milliy standartlarining MHXSlarga muvofiqligi va MHXSlarga o'tishidagi muammolar va ularni takomillashtirish yo'lari.
9. O'zbekiston Respublikasi BHMSlarini MHXSlari asosida takomillashtirishni zarurati va amaliyotga tatbiq qilishdagi muammolar.
10. Xalqaro talablar bo'yicha buxgalteriya balansini tuzish va unda axborotlar aks yettirish va taqdim qilish tajribasi.
11. Xalqaro talablar bo'yicha foyda va zararlar to'g'risidagi hisobotni tuzish va unda axborotlar aks yettirish hamda taqdim qilish tajribasi.
12. Xalqaro talablar bo'yicha xususiy kapital hisobotini tuzish va unda axborotlar aks yettirish hamda taqdim qilish tajribasi.
13. Xalqaro talablar bo'yicha pul oqimi to'g'risidagi hisobotni tuzish va unda axborotlar aks yettirish va taqdim qilish tajribasi.
14. Xalqaro talablar bo'yicha moliyaviy hisobotlarni tartibga soladigan MHXSlarini amaliyotga qo'llashlashdagi muammolar va uni takomillashtirish yo'llari.
15. MHXSlari talablari bo'yicha bitta aksiyaga to'g'ri keladigan foyda summasini aniqlash va taqsimlash qoidalari hamda uni takomillashtirish yo'llari.
16. O'zbekistonda aksiyaga to'g'ri keladigan foyda va segmentlar to'g'risida milliy standartlarni ishlab chiqishdagi muammolar va uni takomillashtirish.
17. MHXSlari talabi bo'yicha chet yel valyutasi bilan bog'liq faoliyatning asosiy jihatlari

Scanned with CamScanner

va uni takomillashtirish.

18. MHXSlari talablari bo'yicha giperinflyasiya mavjud malakatlarda moliyaviy hisobotlarni tuzish tajribasi va undagi mavjud muammolar.

19. MHXSlari talablari bo'yicha tugallanayotgan faoliyatda aks yettiriladigan axborotlar tarkibi va uni taqdim qilish amaliyoti.

20. MHXSlarda uzoq muddatli moddiy va nomoddiy aktivlar hisobi va uni takomillashtirish yo'llari.

21. MHXSlari talablari bo'yicha mulk, bino va inshootlarni kapital ta'mir qilish va tasarruf yetish jarayonlarini buxgalteriya hisobida aks yettirish hamda uni takomillashtirish.

22. MHXSlari talablari bo'yicha nomoddiy aktivlarni tan olish, tannarxini aniqlash va hisobda aks yettirish hamda uning hisobini takomillashtirish.

23. MHXSlari talablari bo'yicha aktivlarning qadrsizlanishidan ko'rilgan zararni tan olish va hisobda aks yettirishni takomillashtirish.

24. MHXSlari talablari bo'yicha soliq aktivlari va soliq majburiyatlarini hisoblash tartibini takomillashtirish.

25. MHXSlari talablari bo'yicha rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar hisobini takomillashtirish.

26. MHXSlari talablari bo'yicha moliyaviy instrumentlarni o'lchash va tan olish, baholash va uni hisobga olishni takomillashtirish.

27. Moliyaviy instrumentlarni xedjirlashni hisobga olish va uni takomillashtirish.

28. MHXSlari talablari bo'yicha kompaniyalar biznesining birlashishini hisobga olish va uni takomillashtirish yo'llari.

29. MHXSlari talablari bo'yicha kompaniya biznesni birlashtirish jarayonida harid qilingan kompaniyaning aktivlari va majbariyatlari baholash tartibi va uni takomillashtirish yo'llari.

30. 1-sonli «Moliyaviy hisobotni taqdim yetish» BHXS (IAS)ni amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va standartni takomillashtirish yo'llari.

31. 2-sonli «Zaxiralar» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolar hamda standartni takomillashtirish.

32. 7-sonli «Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot» BHXS (IAS)ni amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni takomillashtirish yo'llari.

33. 8-sonli «Hisob siyosati, hisob baholashidagi o'zgarishlar va xatoliklar» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish yo'llari.

34. 10-sonli «Hisobot sanasidan keyingi hodisalar» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish yo'llari.

35. 15-sonli «Haridorlar bilan shartnomalar bo'yicha tushumlar» MHXS (IFRS)ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar hamda standartni takomillashtirish yo'llari.

36. 19-sonli «Xodimlarni rag'batlantirish» BHXS (IAS)ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

37. 20-sonli «Davlat subsiyadiyalarini hisobga olish va davlat yordami to'g'risida ma'lumotni ochib berish» BHXS (IAS)ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va standartni takomillashtirish yo'llari.

38. 21-sonli «Chet yel valyuta kurslari o'zgarishlari ta'siri» BHXS (IAS)ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va standartni takomillashtirish yo'llari.

39. 23-sonli «Qarzlar bo'yicha harajatlar» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolar va ularni yechish yo'llari

40. 24-sonli «Bog'liq tomonlar to'g'risidagi ma'lumotlarni ochib berish». BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolar va ularni hal qilish yo'nalishlari.

41. 28-sonli «Assosialashgan tashkilotlarga investisiyalar» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni yechish yo'llari.

42. 29-sonli «Giperinflyasiya sharoitida moliyaviy hisobot» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish yo'llari.

43. 32-sonli «Moliyaviy instrumentlar – axborotlarni taqdim qilish» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolar.

44. 34-sonli «Oraliq moliyaviy hisobotlar» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni yechish.

45. 36-sonli «Aktivlarning qadrsizlanishi» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni yechish.

46. 37-sonli «Baholanadigan majburiyatlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish.

47. 20-sonli «Davlat subsiyadiyalarini hisobga olish va davlat yordami to'g'risida ma'lumotni ochib berish» BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish.

48. 40-sonli "Investisiyaviy kuchmas mulk" BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish yo'llari.

49. 17-sonli "Ijara". BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashni takomillashtirish.

50. 38-sonli "Nomoddiy aktivlar" BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashni takomillashtirish.

51. 39-sonli "Moliyaviy instrumentlar: tan olish va baholash" BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish yo'llari.

52. 41-sonli "Qishloq xo'jaligi" BHXS (IAS)ning mazmuni va uni amaliyotga qo'llashdagi muammolarni hal qilish.

53. 1-sonli «Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini birinchi marotaba qo'llash» MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

54. 2 -sonli «Ulushli (Aksiyaga) instrumentlar asosidagi to'lovlar». MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

55. 3-sonli « Biznesni birlashtirish» MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

56. 4-sonli «Sug'urta shartnomalari» MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

57. 5-sonli «Sotish uchun mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va tugatilayotgan faoliyat» MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

58. 6-sonli "Foydali qazilmalar zahirasini qidirib topish va uni baholash" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

59. 7-sonli "Moliyaviy instrumentlar: Ma'lumotlarni ochib berish" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va uni hal qilish yo'llari.

60. 8-sonli «Operasion segmentlar» MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va ularni hal qilish yo'llari.

61. 9 -sonli "Moliyaviy instrumentlar" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va ularni hal qilish yo'llari.

62. 10-sonli "Jamlangan (konsolidasiyalashgan) moliyaviy hisobotlar" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi muammolar va ularni yechish yo'llari.

63. 11-sonli "Birgalikdagi faoliyat bo'yicha kelishuvlar" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi masalalarni takomillashtirish yo'llari.

64. 12 -sonli "Boshqa tadbirkorlik subektlarida ishtirok yetish to'g'risidagi ma'lumotlarni ochib berish" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi uslubiy masalalarni takomillashtirish yo'llari.

65. 13 -sonli "Haqqoniy qiymatni baholash" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi masalalar va uni takomillashtirish yo'llari.

66. 14-sonli "Muddati uzaytirilgan schetlarni tartibga solish" MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi masalalar va uni takomillashtirish yo'llari.

67. 16-sonli "Ijara". MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi masalalar va uni takomillashtirish yo'llari.

Scanned with CamScanner

68. 17-son "Sug'urta shartnomalari. MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi masalalar va uni takomillashtirish yo'llari.
69. «Kichik va o'rta biznes uchun MHXS» MHXS (IFRS) ning amaliyotga joriy yetishdagi masalalar va uni takomillashtirish yo'llari.
70. 37-sonli(IAS) BHXS "Baholangan majburiyatlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar" standartini amaliyotga qo'llash va uni takomillashtirish.
71. Tovar-moddiy zaxiralarning xalqaro standartlar asosida yuritilishi va uni takomillashtirish.
72. 16 –sonli (IAS) BHXS asosida asosiy vositalarning hisobini takomillashtirish.
73. 17 –sonli (IAS) BHXS asosida ijarani hisobga olish tartibini tashkil yetish va uni amaliyotga joriy yetishdagi muammolar.
74. Aktivlarni qadrsizlanishini 36-sonli (IAS) BHXS asosida yuritilishi.
75. Nomoddiy aktivlarni xalqaro standartlar asosida yuritilishini tashkil qilish va uni takomillashtirish.
76. Investisiyaviy ko'chmas mulkni 40-sonli (IAS) BHXS asosida hisobga olishni tashkil qilish va uni takomillashtirish.
77. 20 -sonli (IAS) BHXS asosida davlat subsidiyalarining hisobi va davlat yordami haqidagi ma'lumotni yoritish va uni amaliyotga joriy yetish.
78. Foyda solig'ini xalqaro standartlar asosida yuritilishini tashkil yetish va undagi muammolar.
79. Qarzlar bo'yicha harajatlarni 23-sonli (IAS) BHXS asosida hisobga olishni tashkil yetish va uni takomillashtirish.
80. Moliyaviy instrumentlar: ma'lumotni taqdim yetish va yoritishni 32-BHXS asosida tashkil yetish va uni takomillashtirish.
81. Moliyaviy instrumentlar: tan olinishi va o'lchanishini 39-sonli BHXSda hisobga olishni tashkil yetish va uni takomillashtirish.
82. Giperinflyasiya iqtisodiyoti sharoitida moliyaviy hisobotlarni 29-sonli BHXS asosida tuzish tartibi va uni takomillashtirish.
83. Biznesni birlashtirishni 22-sonli (IAS) BHXS asosida hisobga olishni tashkil yetish va uni takomillashtirish.
84. Jamlama va alohida moliyaviy hisobotlarni xalqaro standart asosida tuzishni tashkil yetish va uni takomillashtirish.
85. Assosiasiyalangan korxonalarga investisiyalarni 28-sonli (IAS) BHXS asosida yuritishni tashkil yetish va uni takomillashtirish.
86. Qo'shma faoliyatda ishtirok yetishni 31-sonli (IAS) BHXSda hisobga olishni tashkil yetish va uning muammolari.
87. Sug'urta shartnomalarining xalqaro standartlarda hisobga olinishi va uni takomillashtirish.
88. Buxgalteriya balansi tuzilgandan keyingi hodisalarning 10-sonli (IAS) BHXS asosida hisobga olishni tashkil yetish va uning muammolari.
89. Segment hisobotlarni xalqaro standartlar asosida hisobga olinishini tashkil yetish va uning muammolari.
90. Ish haqining 19-sonli (IAS) BHXS asosida tuzish va uni takomillashtirish.
91. Nafaqa ta'minoti dasturlari bo'yicha hisob va hisobotlarni xalqaro standartlar asosida tayyorlashni takomillashtirish.
92. Bog'liq tomonlar haqidagi ma'lumotlarni 24-sonli(IAS) BHXS asosida yoritib berish va uni takomillashtirish.
93. 30-sonli (IAS) BHXS asosida banklar va shunga o'xshash moliyaviy tashkilotlarning moliyaviy hisobot ma'lumotini yoritishni tashkil yetish va uning muammolari.
94. Oraliq moliyaviy hisobotni 34-sonli (IAS) BHXS asosida tayyorlashni tashkil yetish va uning muammolari.
95. Sotuvga mo'ljallangan uzoq muddatli aktivlar va tugatilgan faoliyatni 35-sonli (IAS)

BHXSda hisobga olishni tashkil yetish va uning muammolari.
Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya yetiladi.

3. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari

"Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari" *fanini* o'zlashtirish jarayonida talaba:

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga kirish bo'yicha:

- moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining yaratilishi va ularning asosiy mazmuni, ishlab chiqish prosedurasi hamda MHXS bo'yicha Kengash faoliyati to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi***;

- moliyaviy hisobotni tayyorlashning konseptual asoslari, moliyaviy hisobot prinsiplari, MHXSlarini birinchi marta qo'llash bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni yegallashi;

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarida umumiy masalalar bo'yicha:

- xalqaro moliyaviy hisobotning mazmuni, maqsadi, axborot foydalanuvchilari, moliyaviy hisobotning yelementlarini tan olish va baholash mezonlari, moliyaviy hisobotlarning asosiy formatlarida aks yettiriladigan axborotlar qatori va mazmunini to'liq bilishi;

- pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobot, hisob siyosati, baholashdagi o'zgarishlar va xatolar, hisobot davridan keyingi hodisalar, valyuta kursidagi o'zgarishlar ta'siri, oraliq moliyaviy hisobot, pensiya dasturlari bo'yicha hisobot, operasion segmentlar hamda kichik biznesda moliyaviy hisobotning xususiyatlari masalalari bo'yicha xalqaro standartlar mazmuni va qo'llanilishi bo'yicha bilimlarga yega bo'lishi.

Tushumlarni hisobga oluvchi standartlarning tavsifi bo'yicha:

-haridorlar bilan shartnomalar bo'yicha tushumlar, qurilish shartnomalari bo'yicha tushumlarni tan olishga doir xalqaro standartlarni bilishi va qo'llay olishi;

-ijara hamda davlat subsidiyalari va yordamlari hisobiga oid standartlarni bilishi.

Nomoliyaviy aktivlarni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi bo'yicha:

- zaxiralar, yer, bino, mashina va asbob-uskunalar, biologik aktivlar, foydali qazilmalarga oid xalqaro standartlarning mazmuni va qo'llanilishiga doir amaliy ko'nikmalar hosil qilish;

- qarzlar bo'yicha harajatlar, investisiyaviy ko'chmas mulk, nomoddiy aktivlar, sotish uchun mo'ljallangan deb tavsiflangan uzoq muddatli aktivlar, davom yettirilmaydigan faoliyatlar, muddati uzaytirilgan schetlar hisobi va hisobotiga doir xalqaro standartlarni o'rganishi va ularni qo'llash bo'yicha kompetensiyaning shakllanishi;

Baholashni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi bo'yicha:

Aktivlarning qadrsizlanishi hamda adolatli (haqqoniy) qiymatda baholashga oid standartlarning mazmuni va qo'llanilishini bilishi.

Nomoliyaviy majburiyatlarni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi bo'yicha:

Rezervlar, shartli majburiyatlar va shartli aktivlar, xodimlarni rag'batlantirish oid standarlarni qo'llay olishi;

foyda solig'i, aksiyaga foyda hamda aksiya asosida to'lovlar standartlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***

Moliyaviy instrumentlarni hisobga oluvchi standartlarining tavsifi bo'yicha:

Moliyaviy instrumentlar, jumladan, moliyaviy aktivlar, moliyaviy majburiyatlar hamda hissali instrumentlarga doir axborotlarni tayyorlash va taqdim yetish tartib-tamoyillarini bilishi.

Konsolidasiyalash asoslarini hisobga oluvchi standartlarining tavsifi bo'yicha:

-biznes birlashishi, alohida moliyaviy hisobot hamda konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot bo'yicha standartlarni amaliy qo'llay olishi;

-assasiasiyalashgan kompaniyalarga investisiyalar hamda hissali qatnashish metodi bo'yicha investisiyalar, qo'shma faoliyatga doir standartlarning mazmuni va qo'llanilishini amaliy jihatdan bilishi.

Moliyaviy hisobot transformasiyasi bo'yicha:

-MHXSlar asosida moliyaviy hisobotni tuzishi, moliyaviy hisobotni kompilyasiya qilishi, MHXSlarga muvofiq hisob siyosatini shakllantira olishi;

-milliy standartlar asosida tuzilgan moliyaviy hisobotni MHXSlar asosida moliyaviy

Scanned with CamScanner

hisobotga transformasiya qilishni bilishi, MHXSlar asosida hisobot formatlarini shakllantira olishi, axborot texnologiyalarini qo'llay olishi hamda DipIFR bo'yicha diplom olishga doir talablar va ***ko'nikmalariga yega bo'lishi kerak.***

4. **Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5. **Kreditlarni olish uchun talablar:**

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks yettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

6. **Asosiy adabiyotlar**

1. S.N. Tashnazarov. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari: Oliy o'quv yurtlari magistratura mutaxassisliklari uchun darslik. – Toshkent: "IQTISOD-MOLIYA", 2019. – 584-b. https://www.akademiya.yedu

2. Narbekov D., Raxmonov Sh., Turayev A. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018.

3. Ageeva O. A. Mejdunarodnie standarti finansovoy otchetnosti : uchebnik dlya akademicheskogo bakalavriata /O. A. Ageeva, A. L. Rebizova. — 3-ye izd., pererab. i dop. — M. : Izdatelstvo Yurayt, 2019. — 385 s.

4. Babayev Yu. A., Petrov A. M. Mejdunarodnie standarti finansovoy otchetnosti (MSFO). M.: Vuzovskiy uchebnik: INFRA-M, 2018. 398 s.

5. Paliy V.F. Mejdunarodnie standarti ucheta i finansovoy otchetnosti: Uchebnik. – 3-ye izd., ispr. i dop. – M.: INFRA-M, 2008. – 512 s. — (Visshee obrazovaniye).

6. ACCA V ramkax Diploma ASSA «Finansi i Upravleniye Biznesom», «Finansovaya Otchetnost» Uchebnik. Kaplan Financial Limited, 2020

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni. 2016 yil 14 aprel. http://www.lex.uz/acs/2931253.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha HARAKATLAR STRATEGIYASI to'g'risida"gi Farmoni. 2017 yil 07 fevral. PF-4947.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Aksiyadorlik jamiyatlarida zamonaviy korporativ boshqaruv uslublarini joriy yetish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni. 2015 yil 24 aprel. PF-4720.

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. 2018 yil 19 sentyabr. PQ-3946.

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. 2020 yil 24 fevralda PQ-4611.

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 25 iyundagi PQ-5165-son "Nodavlat ta'lim tashkilotlarini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va ta'lim jarayonida yoshlar uchun qo'shimcha shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 4 avgustdagi №PQ-5210-son "Auditorlarni sertifikatlashtirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori

9. Urazov K.B. va boshqalar. Buxgalteriya hisobi va audit. Darslik.–Samarkand: "Fan bulog'i", 2022.

10. Ergasheva Sh.T., Ibragimov A.K., Rizayev N.K., Ibragimova I.R. Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari. O'quv qo'llanma. – T.: TDIU, 2019. – 227 b.

11. Qurbanbayev J., Djumanov S. Buxgalteriya hisobi tizimini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tkazish yo'llari // Moliya. 2016 y. №1, 99-104-b.;

12. Hamdamov B.K., Ibragimov K.Sh. Sovershenstvovaniye buxgalterskogo ucheta v O'zbekistane na osnove mejdunarodnix standartov finansovoy otchetnosti. //Xalqaro moliya va hisob J. -2017.-№1. -1-8-b.

13. Averchev I.A. MSFO. 1000 primerov primeneniya. / I. A. Averchev. – M.: Rid Grupp, 2011. – 992 s. (Polnoye rukovodstvo buxgaltera).

14. MSFO: tochka zreniya KPMG. Prakticheskoye rukovodstvo po mejdunarodnim standartam finansovoy otchetnosti, podgotovlennoye KPMG. 2011/2012: v 2 ch. Per s angl. – 8-ye izd. – M.: Alpina Pablisher, 2012.

15. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida banklarda buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma. Hammuallif – T.: "MOLIYA", 2010 – 272 b.

16. Razdatochniy material po kursu povisheniya kvalifikasii: "Mejdunarodnie standarti finansovoy otchetnosti» (MSFO). O'zbekiston auditorlar palatasi, Tashkent 2015.

Axborot manbaalari

1. https://president.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy sayti.
2. https://www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi rasmiy sayti.
3. https://www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti.
4. https://www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika qo'mitasi rasmiy sayti.
5. https://www.deloitte.com – Deloitte & Touche auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.
6. https://www.pwc.com. – Pricewaterhouse Coopers auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.
7. https://www.kpmg.com – KPMG auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.
8. https://www.ey.com – Ernst & Young auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.

7. Fan dasturi SamISI o'quv-uslubiy kengashi tomonidan 2024 yil "___"__________dagi _____-sonli bayonnoma bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

K.B. Urazov – SamISI "Boshqa tarmoqlarda Buxgalteriya hisob va audit" kafedra professori, i.f.d.

U.A. Shirinov – SamISI "Boshqa tarmoqlarda Buxgalteriya hisob va audit" kafedra mudiri, dotsent, PhD.

8. **Fan/modul uchun ma'sullar:**

K.B.Urazov - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti «Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi va audit» kafedrasi professori, i.f.d.

U.A. Shirinov - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti «Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi va audit» kafedrasi mudiri, PhD

9. **Taqrizchilar:**

A.I. Aliqulov – SamVMU professori, i.f.d., *(turdosh OTM)*;

X.Baymuratov –"Komil ishonch" MCHJ auditorlik tashkiloti rahbari (buyurtmachi tashkilot)

Scanned with CamScanner